7/6639

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300- 1269
Konu : Yazılı Soru Önergesi

05 AĞUSTOS 2005

11313

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 13.06.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6639-11767/34607 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Feridun F. BALOĞLU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/6639 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğünün 99 uncu maddesi gereği Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
1-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Bşk.
Bilgi : Başbakanlık

7/6639

ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN FERİDUN F. BALOĞLU'NUN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI (7/6639)

Soru 1 :

BATMAN'ın HASANKEYF İlçesi'ndeki tarihi eserlerin ILISU Barajı'nın yapımı ile sular altında kalma tehlikesini ve sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "Hasankeyf'in kurtarılacağı"na ilişkin güvencesini;

7 Temmuz 2003 tarihinde, Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'ya yöneltilen bir soru önergesi ile T.B.M.M. gündemine getirmiştim. 08.09.2003 tarihli Bakanlık yanıtında;

"Ilısu Barajı çalışmaları henüz başlamamıştır" ifadesi yer almıştı.

Ayrıca 2003 yılı için kazı ve kurtarma projesine 550 milyar lira ödenek ayrıldığı bildirilmişti. Aradan geçen 2 yıldan sonra kamuoyuna yansıyan haberlerde Ilısu Barajı inşaatının Ekim ayında başlayacağı belirtilmektedir.

- Ilısu Barajı'nın Hasankeyf'i koruyacak biçimde proje değişikliği yapılarak, uygulanması için Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

Cevap 1 :

Hükümetlerarası ikili işbirliği çerçevesinde dış kredili olarak yaptırılması düşünülen Ilısu Barajı ve HES Projesi'nin fizibilite raporu ve kesin projeleri Elektrik İşleri Etüd İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından bir firma grubuna yaptırılmış olup fizibilite ve kesin proje çalışmaları sırasında baraj aks yerinin seçimi maksadıyla Dicle nehrinin 350-450 m kotları arasında 53 km'lik kesiminde 10 adet alternatif baraj aks yeri incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde teknik ve ekonomik olarak en uygun yer olan şimdiki aks yeri belirlenmiştir.

Bilindiği üzere DSİ Genel Müdürlüğü ülkemiz tarihi eserlerine çok büyük önem vermekte olup geliştirdiği projelerden etkilenmesi muhtemel tarihi ve kültürel eserlerin kurtarılmasına yönelik çalışmaların yapılmasına her türlü mali ve teknik desteği sağlamaktadır. Ilısu baraj gölü ve etki alanında da 1998 yılından bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolünde bu tür çalışmalar yürütülmektedir. Bu proje ile 1992 yılında Malta'da aralarında Türkiye'nin de bulunduğu ülkelerce imzalanan "Avrupa Arkeolojik Kültür Mirasını Koruma Sözleşmesi" hükümlerinde yer alan bütünleşik koruma yaklaşımına göre,

kamu yararı bulunan büyük projelerin uygulanmasında belgeleyerek koruma ilkesi göz önüne alınmış bulunmaktadır. Bu projede DSİ Genel Müdürlüğü Hasankeyf'e büyük öncelik vermekte olup Hasankeyf'teki kazıların daha etkin ve hızlı bir şekilde yürütülebilmesi maksadıyla verebileceği her türlü mali ve teknik desteği sağlamaya çalışmaktadır. Proje kapsamında 1998 yılından bu yana DSİ Genel Müdürlüğü tarafından aktarılan ödenek toplamda yaklaşık 2 180 000 US$ olmuştur. Ayrıca, bundan sonra da, kredi anlaşması yürürlüğe girene kadar geçecek sürede milli bütçeden ayrılacak ödeneğin yanı sıra Hasankeyf'in kurtarılma çalışmalarında kullanılmak üzere kredi kapsamında 25 milyon Euro ayrılmıştır.

Esasen Sayın Başbakanımız tarafından verilen talimat gereği DSİ Genel Müdürlüğü tarafından Hasankeyf'teki eserlerin restorasyonu çok özel olarak ele alınmaktadır. Gayemiz Türkiye'nin gururu olabilecek büyük bir barajı ülkemize kazandırırken, tarihi değeri olan ve çok büyük önem verdiğimiz Hasankeyf ilçemizin tarihi özelliğe sahip turistik bir ilçe olarak varlığını sürdürmesini sağlamaktır.

Soru 2 :

Ilısu Barajı projesi kaç yıllık bir projedir? Ilısu Barajı'na gereksinim bugün de aynı düzeyde sürmekte midir? Yapılacak Baraj'ın ömrü kaç yıldır?

Olası teknolojik gelişmeler de hesaplanarak, baraj yerine başka bir çözüm bulunabilir mi?

Projede değişiklik yapılması, bilim adamlarının da katıldığı bir toplantıda tartışmaya açılabilir mi?

Cevap 2 :

Ilısu Barajı'nın ömrü memba gelişmesiz olarak 325 yıldır. Yapımı halinde Ilısu Barajı'nda enerji üretimi yılda 4 milyar kWh olacaktır. Ilısu Barajı mansabında yapılacak ve yapımı tamamen Ilısu Barajı'na bağlı Cizre Barajı'yla birlikte yılda toplam 5 milyar kWh enerji üretilecektir.

Ilısu Barajı'nın yapılması ile sularla gelen sediment bu barajda tutulacağından Ilısu Barajı'ndan hemen sonra yapımı planlanmış olan 46 m yükseklikteki Cizre Barajı ancak yapılabilir hale gelmektedir. Ilısu Barajı'nın yapılmaması durumunda Cizre Barajı 6 yılda tamamen sediment ile dolacak ve görev yapamaz hale gelecektir. Bu sebeple Ilısu ve Cizre barajları birlikte yapılması zorunlu olan ikili baraj sistemini oluşturmaktadır.

7/6639

Bu iki projenin maliyeti yaklaşık 2,3 milyar Dolar'dır. Bu iki projenin başlangıçtaki enerji üretim faydası yılda 336 milyon Dolar olmaktadır. Eğer bu iki barajın inşaatları planlamalarında öngörüldüğü gibi 1990 yılında bitirilmiş olsa idi bugüne kadar geçen 14 yılda elde edilecek enerji geliri toplam 4,7 milyar Dolar olacaktı. Bu barajlar yapılamadığı için 14 yılda 4,7 milyar dolar enerji geliri Basra Körfezi'ne akarak yok olmuştur. Halen her geçen sene 336 milyon dolar enerji geliri Körfeze akarak yok olmaktadır. Ek olarak Cizre Barajı'ndan gerçekleşecek sulamalar ile elde edilmesi planlanan yıllık 100 milyon dolar tarım geliri de heba olmaktadır. Bu sebeple zaman kaybetmeden bir an önce projenin inşaatına başlanması gerekmektedir.